У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 202. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го ЛИСТОПАДА 1970 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 5, 1970 No. 202. VOL. LXXVII.

ВИСЛІД ВИБОРІВ НЕ ПРИНЕСЕ БІЛЬШИХ ЗМІН У КОНГРЕСІ; В НЮ ЙОРКУ ПЕРЕМОГЛИ РОКЕФЕЛЛЕР І БОКЛІ, В НЮ ДЖЕРЗІ ВІЛЛІЯМС; ГЮБЕРТ ГОМФРІ ЗНОВУ СЕНАТОРОМ

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 4 листопада 1970

В АМЕРИЦІ

НА НАРАДАХ НАТО У БРЮССЕЛІ представник ЗСА, секретар транспорту Волп, запропонував укласти міжнародний договір, за яким було б заборонено занечищувати моря й океани нафтоналивними танкерами. Тепер такі танкери набирають для баласту рештки оливи та воду, забруднену здебільшого нафтовими відпадками, і при потребі випускають все те в океан.

УРЯД ЗСА ВИРІШИВ ЗЛІКВІДУВАТИ три наукові бази в Чіле, які підлягали безпосередньо Пентаґонові й займались вивченням метеорологічних даних та атмосфери на великих висотах. Рішення про ліквідацію тих баз винесене тому, що президентом Чіле був обраний марксист. Згадані бази були підпорядковані Повітряним Силам ЗСА.

ІНСТИТУТ ДОСЛІДІВ ҐАЛЛУПА повідомив, що він опитував майже півтори тисячі родин у різних районах ЗСА, і більшість запитаних висловились за повне виведення американських військ із В'єтнаму в кінці 1971 року та за урядове здійснення контролі над заробітками й цінами на товари. Відповіли на запитники приблизно 70% усіх опитуваних.

У ТРЕНТОНІ ЗНОВУ ВІДЧИНИЛИСЬ ШКОЛИ, після майже однотижневої перерви, викликаної расовими заворушеннями. Поліція і тепер посилено патрулює біля шкіл, до яких першого дня прийшли приблизно лише 30% учнів. Посадник Трентону А. Голланд трохи полегшив гострі розпорядження в місті, зокрема дозволив молоді понад 21 р. життя перебувати на вулицях міста не до 9 г. вечора, як було дотепер, а до 11-ї ночі.

ШЕСТИЧЛЕННА КАНАДІЙСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ В ПЕЙПІНҐУ розпочала підшукувати відповідне місце для відкриття канадійської амбасади в столиці червоного Китаю. Делеґацію під проводом уповноваженого в справах консуляту Д. Фразера тепло привітав високий чиновник із міністерства зовнішніх справ. Уряд Мао Тзе-дуна запропонував канадійцям кілька районів, де вони можуть обладнати свою амбасаду.

МАЛИЙ РАДІОАКТИВНИЙ ОСАД було знайдено в пустелі в Колорадо, поблизу споруд для атомових випробувань. Осад плютонію знайдено за яких 15 миль від військової бази. Плютоній використовується при випробуваннях водневих бомб. Землю з радіоактивними осадами заоливлено й відповідно перероблено, щоб плютоній не випромінювався і не затруїв більшого району.

НА СУДІ У ФРЕСНО, КАЛІФОРНІЯ, прокурор домагався кари смерти для підсудної 34-літньої Луїзи Торсен. Підсудну обвинувачено в злонаміреному вбивстві її чоловіка, 32-літнього мільйонера, який любив колекціонувати вогнепальну зброю. Але представник оборони заявив, що вона вчинила вбивство „в самообороні".

У СВІТІ

ФРАНЦІЯ ПІДТРИМУЄ Західню Німеччину в її переговорах з Польщею про нормалізування відносин між ними. Західньо - німецький міністер закордонних справ Вальтер Шеель відбув у Парижі розмови з французьким міністром закордонних справ Морісом Шуманом перед своїм відлетом до Варшави, де вірогідно буде підписаний німецько - польський договір. Західня Німеччина заявила вже готовість визнати західній кордон Польщі на ріках Одрі - Ніссі. Франція підтримує також Західню Німеччину в переговорах з комуністами щодо Західнього Берліну.

ІТАЛІЙСЬКІ КОМУНІСТИ НАВ'ЯЗУЮТЬ безпосередні зв'язки з китайськими комуністами. Донедавна одні до одних ставилися ворожо, бо італійські комуністи займали совєтське становище супроти Пейпінґу. Комуно - китайський уряд довго зволікав з уділенням візи італійським комуністам, але тепер признав візу одному з редакторів комуністичного щоденника в Римі „Ль'Уніта", Альберто Яковіеллльо, та його дружині Марії Макчіччі, яка є комуністичною посолкою в італійському парляменті. Вони виїхали через Москву до Пейпінґу з 45-тиденними відвідинами.

В СТОЛИЦІ ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ САЙҐОНІ ПРОГОЛОШЕНО значні полегші для американських вояків, які хочуть відвідати свої родини в Америці. Хто з них прослужив найменше чотири місяці у В'єтнамі — зможе дістати для таких відвідин двотижневу відпустку, — користуючись військовим літаком, якщо буде там місце, або звичайними пасажирськими літаками. Не устійнена ще справа оплачування квитка: найдешевший квиток для вояка з Сайґону через Гонґ Конґ і Сан Франсіско до Ню Йорку і назад коштує 935.00 дол., якщо він подорожує приватно, не у військовій службі.

ДО ВАРШАВИ ВЕРНУВСЯ вже президент Польщі Маріян Спихальський з тілом убитого три дні тому на летовищі в Карачі у Пакістані польського віце - міністра закордонних справ Зиґфрида Вольняка. Спихальський заявив тільки, що він сподівався, що світ довідається правду про той атентат після переслухання винуватця пакістанськими властями.

ПАКІСТАНСЬКІ ВЛАСТІ ОСКАРЖИЛИ винуватця атентату проти польського президента Маріяна Спихальського в убивстві та намаганні убивства: коли винуватець, Мохаммед Ферозі Абдуллах, наїхав вантажним автом на групу польських і пакістанських достойників на летовищі в Карачі, то згинули польський віце - міністер закордонних справ Зиґфрид Вольняк і три інші особи, а кілька було поранених. Двох старшин поліції покарано звільненням з праці під закидом занедбання засобів безпеки на летовищі. Винуватець, мабуть, несповна розуму.

ПОМЕРЛА СЛ. П. ПАНІМАТКА ЛЮБОВ ШЕВЧУК

Ню Йорк. — Паніматка Любов М. Шевчук, учасниця Визвольних Змагань у 1917-20 рр., відійшла у вічність на 74-му році життя 3-го листопада. Панахида відбудеться 5-го в четвер о 7-ій г. в похоронному заведенні П. Яреми; у п'ятницю відправа в катедрі св. Тройці при 5-ій вул. Південь, біля Вільямсбурзького мосту на Бруклині о 7-ій вечора, похорон в суботу 7-го листопада о 9-й ранку з тієї церкви на цвинтар до Бавнд Бруку, Н.Дж.

Уже перші підрахунки голосів у виборах, що відбулися у вівторок 3-го листопада вказують виразно, що вислід виборів не принесе більших змін у Конґресі ЗСА та що демократи затримають свою більшість як у Сенаті, так і в Палаті Репрезентантів. Крім цього, демократи здобули кілька нових губернаторських постів. Ще немає кінцевих підрахунків усіх голосів, але підраховані потверджують передвиборчі припущення, що в Америці приходить зворот до консерватизму, щонайменше не виявляється дальший розвиток лібералізму. До найбільш замітних належить вислід виборів в імперіяльному стейті Ню Йорк, в якому губернатор Нелсон Рокефеллер великою більшістю голосів переміг свого демократично-ліберального опонента Артура Голдберґа, а консервативний кандидат на сенатора Джеймс Воклі переміг більшістю 150.000 голосів свого демократичного суперника Ричарда Оттінґера та ліберально - республіканського кандидата Чарлса Ґоделла, якому Республіканська партія не тільки не допомагала, але проти якого одверто виступив віце-президент Еґню. В сенаторських змаганнях в стейті Ню Джерзі вигідно переміг дотеперішній демократичней сенатор Геррісон Вілліямс, проти якого кандидував республіканець Нелсон Ґросс. Одну з більших перемог здобули республіканці в стейті Коннектикат, де республіканський кандидат на губернатора Томас Мескілл переміг демократичного кандидата Еміллія Даддаріо і також республіканський кандидат на сенатора Ловел Вікер переміг своїх демократичного і незалежного суперників о. Джозефа Доффі, який є головою відомої організації Американці за демократичну акцію, та дотеперішнього довголітнього сенатора Томаса Дадда. Повних 16 років Коннектикат був під демократичною контролею. Але, здобувши перемогу в Коннектикат, республіканці втратили її частинно в Пенсильвенії, де переміг демократичний кандидат на губернатора, хоча республіканський сенатор Гю Скатт задержав свій пост До найзамітніших республіканських перемог зараховують вислід виборів в Теннесі, в якому перемогли республіканські кандидати на губернатора і сенатора, які кандидували найвиразніше на плятформі теперішнього Уряду президента Ніксона. Вже з перших підрахунків голосів виходило, що демократи здобули вісім нових губернаторських постів, а втратили два. Між тими, що програли, є губернатор Арканзо Вінтроп Рокефеллер, брат переможного нюйоркського губернатора Нелсона Рокефеллера. У Міннесоті знову здобув своє попереднє місце в Сенаті колишній віце-президент і в останніх виборах кандидат на президента Гюберт Г. Гомфрі. В Мессачуссетс виграв у виборах сенатор Едвард Кеннеді, а в Мейн сенатор Москі. В Огайо губернаторську перемогу здобув Джан Ґілліґан, перемігши республіканця Клавда. У Флориді перемогли демократи.

Усі засоби інформації, зокрема телевізійні і радієві станції 3-го листопада уже в ранніх вечірніх годинах безнастанно передавали інформації про перебіг та підсумки виборів. Користуючись компютерами, вони часто наперед заповідали перемогу одного чи другого кандидата. У східніх стейтах до найбільш хвилюючих належали вибори в стейті Ню Йорк, бо їх вислід вважається до деякої міри за показник настроїв у країні та передвісника висліду президентських виборів в 1972-му році. Коментуючи перемогу консервативного кандидата на сенатора Джеймса Боклі, коментатори виразно згадували, що до його перемоги поважно причинилися етнічні групи.

Джеймс Л. Боклі

Нелсон Рокефеллер

Гаррисон А. Вілліямс

Кіцок, Боровський і Попович програли, Заброський ще не знати

У цьогорічних виборах було чотирьох кандидатів українського роду: Михайло Кіцок з Пенсильвенії і Олекса Заброський з Іллиной, що кандидували до Конґресу ЗСА, та Віктор Боровський з Дітройту і Ричард Попович з Рочестеру, що кандидували до стейтових леґіслятур. В середу, 4-го листопада рано, як це число „Свободи" починало друкуватись на пресі, одержано телефоном повідомлення, що Михайло Кіцок, Віктор Боровський і Ричард Попович були переможені їхніми суперниками. В тому ж часі ще не було кінцевого висліду виборів в Іллиной; сконтактований телефоном проф. Мирон Куропась міг тільки ствердити, що між Заброським і його суперником є дуже мала різниця голосів.

ЗСА і СССР розпочали ділові переговори про обмеження атомової зброї

Гельсинки. — У столиці Фінляндії розпочалися у вівторок 3 листопада ц. р. ділові переговори між ЗСА і СССР про обмеження атомової зброї, чи пак припинення перегонів в атомовому збросні. Попереднього дня відбулося тільки формальне, церемоніяльне відкриття тих переговорів. Те перше ділове засідання тривало 55 хвилин й обмежилось до відчитання деклярацій обох делеґацій, при чому англійський текст, що його відчитав голова американської делеґації Джералд Смит, директор державної Аґенції для справ контролі над збросиням і роззбросиням, був перекладений на російську мову, а російський текст совєтського віце-міністра закордонних справ Владимір Семйонов, був перекладений на мову англійську. Після того відбулася ще півгодинна „приватна" розмова. За твердженням газет, Джералд Смит повторив засади меморіялу, що його американська делеґація зголосила була на попередній стадії тієї конференції у Відні весною цього року, а саме, що ЗСА пропонують визначити максимальне число для найбільш розвинених офензивних родів атомової зброї, як ось совєтські ракети „СС-9", 15-тикратно сильніші за далекосяжні ракети американські, та щоб погодитись, що протиракетну ракетну оборону треба обмежити до столиць обох держав. Совєтська сторона ще не заявилась до тієї пропозиції і не зголосила контрпропозиції. Це вівтіркове засідання відбулося в совєтській амбасаді в Гельсинках. Найближче засідання визначено на п'ятницю 6 листопада в американській амбасаді. Рішено, що після тих ділових засідань не будуть передавані до преси ніякі комунікати. Найперші коментарі підкреслюють факт, що на діловому тоні тієї конференції, яка ніби проходить в „сердечній" атмосфері, не відбилося останнє напруження, що настало в американсько - совєтських відносинах.

В Чіле відбулася інавґурація марксиста д-ра Сальвадора Алленде Ґоссенса на президента

Сантіяго. — У вівторок 3 листопада ц. р. тут відбулася інавґурація д-ра Сальвадора Алленде Ґоссенса на президента Чіле. Д-р Алленде, марксист, був інавґурований після затвердження його вибору чілійським конґресом і з благословенням провідників чілійської церкви. У своїй інавґураційній промові д-р Алленде закликав чілійський народ до праці й посвяти, щоб започаткувати „будування соціялізму" в Чіле. Після закінчення урочистостей, проведених з усіма цивільними і мілітарними почестями, і в присутності попереднього президента Едуарда Фрей Монтальви, д-р Алленде прийняв чужоземні дипломатичні делеґації, включно із репрезентантом президента ЗСА Ніксона і місій з комуністичних країн, в першій мірі Північного В'єтнаму, Китаю і Куби, держав, із якими Чіле досі не мало дипломатичних зв'язків. Під час прийняття делеґацій д-р Алленде говорив всього яких 25 секунд з представником през. Ніксона Чарльзом А. Маєром і потім прийняв на приватній авдієнції численну делеґацію комуністичної Куби. Безпосередньо після інавґурації, д-р Алленде в супроводі окликів його прихильників на честь „товариша президента" прибув до парляменту і склав там перед обома палатами присягу, що він буде „втримувати цілість і незалежність нації і дотримуватися та слухати конституції". Новий президент, хоч і масон, взяв також участь в урочистому богослуженні в римо-католицькій катедрі, після якого архиєпископ Сантіяґо кардинал Рауль Сільва Енрікез разом із представниками 25 християнських церков й одним рабіном уділив йому і його урядові благословення. До сформованого д-ром Алленде 15-членного уряду увійшло трьох членів комуністичної партії.

У переговорах Західньої Німеччини й Польщі виринули нові труднощі

Варшава. — До Варшави прибув з початком цього тижня західньонімецький міністер закордонних справ Вальтер Шеель для, здавалося, — останньої стадії переговорів про договір між Західньою Німеччиною і Польщею, в якому були б визнані також західні кордони Польщі на ріках Одрі-Ніссі. Але, за твердженням газет,у нараді німецького міністра Шееля з польським міністром закордонних справ Стефаном Єндриховським виринули поважні розбіжності становищ. Міністер Шеель поставив вимогу, щоб у проблемі виселених осіб з колишніх німецьких земель, які після останньої світової війни дістались Польщі, як „відзискані землі", прийняти принцип злуки родин на гуманітарній базі. Польський міністер відмовився дискутувати про це, бо, мовляв, польські власті дозволили вже на виїзд 400.000 осіб, які хотіли переселитися до Німеччини задля злуки з своїми родинами, а всі дальші такі випадки — це внутрішня справа Польщі. Щодо визнання західнього кордону Польщі на Одрі-Ніссі, то Західня Німеччина — заявив її міністер закордонних справ — готова зробити це, але вона не може поменшувати прав чотирьох великодержав, до компетенції яких належить остаточне визначення кордонів Німеччини. Тому ця справа мусить бути включена в мировий договір, який врешті закінчив би формально війну і стосувався Німеччини, як цілости. Далі, західньо-німецький міністер дав зрозуміти, що він не може підписати такого договору, який своєю стилізацією породжував би сумніви й дав поштовх до полеміки в Німеччині, себто, іншими словами, дав зброю в руки опозиції теперішнього соціялістичного уряду Західньої Німеччини, який спирається на більшості всього 4-ох голосів у парляменті.

1971 РІК — ЮВІЛЕЙНИЙ РІК ЛЕСІ УКРАЇНКИ

25 лютого 1971 року сповниться сто років з дня народження найвидатнішої української поетеси і громадської діячки Лесі Українки (Лариси Косач-Квітки).

Леся Українка зайняла в українській літературі місце поруч Тараса Шевченка та Івана Франка і своєю творчістю у значній мірі причинилася до оформлення духовости українського народу та до поширення і скріплення серед нього національної свідомости та гордости. Творчість Лесі Українки, як і творчість Шевченка та Івана Франка, по сьогодні є дороговказом для всього нашого народу у його змаганні за національну волю й політичну незалежність.

Сторіччя з дня народження Лесі Українки — велике свято всього українського народу в Україні та за її межами. Це теж видатна подія в культурному житті цілого людства, бо ідеї та ідеали, які голосила та за які змагалася Леся Українка, є ідеями та ідеалами всіх тих, хто цінить свободу та гідність людини і народів.

Щоб відмічування цих великих роковин мало загальноукраїнський характер в усіх країнах нашого поселення, Президія Секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців проголошує 1971 рік — ювілейним роком Лесі Українки та закликає всю українську громадськість та всі українські крайові організації й центральні репрезентації прийняти якнайактивнішу участь у підготові та переведенні ювілейних святкувань.

ПРЕЗИДІЯ
СЕКРЕТАРІЯТУ СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ
ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

Ню Йорк, 25 жовтня 1970

В-во „Червона Калина" перевидало працю Михайла Лозинського „Галичина"

Ню Йорк. — Відоме й заслужене із своїх видань на рідних землях і на еміґрації видавництво „Червона Калина" перевидало цінну працю видатного українського політика й науковця д-ра Михайла Лозинського п. н. „Галичина в рр. 1918-1920". Вперше була видана ця праця у Відні 1922 року, як п'ята книжка серії „Українська Революція: Розвідки і матеріяли", що її публікував заснований проф. Михайлом Грушевським Український Соціологічний Інститут. Перевидано цю працю на 240 сторінках у твердій полотняній оправі й на доброму папері. Відкривається це перевидання портретом автора д-ра Михайла Лозинського і короткою біо-бібліографічною довідкою про нього, як також статтею ред. Івана Кедрина п. н. „Світлі і похмурі роки: „Галичина" М. Лозинського — і чому її передруковано", що в ній з'ясовано історичне тло й обставини, серед яких була написана й видана праця д-ра М. Лозинського. Поділяється праця на шість частин: І. Галичина в світовій війні, II. Західно-Українська Народна Республіка, III. На мировій Конференції, IV. На Великій Україні, V. Правительство Західно-Української Народної Республіки на еміґрації та VI Кінцеві уваги. Д-р М. Лозинський, кол. довголітній редактор „Діла" і співредактор інших українських газет, був у 1919-20 рр. заступником секретаря закордонних справ ЗОУНР і членом делеґації на мирову конференцію в Парижі. В 1921-1927 роках був професором міжнародного права в Українському Вільному Університеті в Празі. Виїхавши в 1927 р. в Україну, працював якийсь час в Інституті Народного Господарства в Харкові і згодом був заарештований і засланий на північний Урал, де й помер у 1937-му році. Крім праці „Галичина" він був автором ряду наукових праць з української історії та міжнародного права.

Російські хулігани нападають на студентів українців. — У Львові вбито українського студента Г. Косаченка

Балтімор, Мд. (УІС Смолоскип). — Тут одержано через Гельсінки ряд повідомлень про посилений терор хуліганів росіян у відношенні до студентів українців у Львові. Індоктриновані російським шовінізмом і ненавистю до всього українського ватаги совєтської молоді нищать українські історичні пам'ятки, церкви, хрести та нападають на молодь, яка говорить українською мовою. В різних містах зарестровано випадки, коли такі ватаги нападали на українських студентів та середньошкільників.

Один з таких випадків стався 7 лютого 1970 р., коли випускники 27-ої Львівської середньої школи влаштовували свою традиційну товариську вечірку. Почувши з вулиці українські пісні, молоді бандити увірвались до залі та в супроводі російської лайки почали бити зібрану молодь. Частина молоді розбіглась, а організаторів вечірки, які ставали в обороні своїх товаришів, бандити побили і порізали ножами. Жертвою терору впали Володимир Самійлюк, Михайло Кондурів, Сергій Ватин, Аркадій Рибак. Студента Львівського медичного інституту Григорія Косаченка було на місці поріза-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЧИКАГО ВІДЗНАЧИТЬ ЦІЄЇ НЕДІЛІ ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ

В наступну неділю, 8-го листопада відбудеться в Авдиторії Шопена в Чикаґо традиційне Листопадове Свято для відзначення Листопадового Чину з 1918-го року. Головним промовцем на цьому святі буде полковник Кость Мандзенко, учасник українських Визвольних Змагань. Влаштовує це Свято Ліґа Американців Українського Походження, яка є місцевим Відділом УККА, у співпраці з Українським Міжкомбатантським Комітетом в Чикаґо.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Вибори — основа системи

Вибори з 3 листопада ц. р. потвердили ще раз давню відому правду, що найтривкішою системою правління, найтривкішим державним устроєм є — демократія. Це устрій дуже складний і, щоб правильно діяти, вимагає від мас народу політичної зрілости. Тому в багатьох азійсько - африканських державах, які постали в XX сторіччі в ході деколонізації, демократичний устрій не був усилі втриматися: в більшості з них прийшла там до влади військова диктатура. Бо власне диктатура, так би мовити, найпростіший спосіб правління: диктатор і його прибічна кліка править декретами, не турбуючись за думку і волю народних мас, а ввесь адміністраційний апарат також наставляється згори. Але диктаторська система правління найменше тривка, бо за владу йде безперервна закулісова боротьба. Поліційно - військовий апарат, на якому спираються всі диктатури, забезпечує владу доти, поки не підмулить його також течія народного невдоволення.

Демократія є тому найтривкішою системою, що суперники за владу мусять боротися одверто, публічно, а долю їхніх амбіцій вирішує — нарід. Загальні, рівні, безпосередні і тайні — а в деяких країнах ще й пропорційні — вибори виключають закулісові змови, виключають чинник сили, як засіб приходу до влади. І сама влада строго обмежена реченцями, що їх визначає конституція. Не існує в демократичних країнах світу реченця урядування президента понад сім років; в Америці, як відомо, цей реченець обмежений чотирма роками, і щонайвище двома каденціями. Виборними є голови провінцій — в Америці стейтів, міські посадники і безліч інших становищ. А щоб осягнути будь-котре виборне становище — кандидати мусять здобути собі популярність своєю працею в громаді.

Живучи в Америці, можна наочно перевіряти вартість її демократичних влаштувань. Тільки той, хто не знає американських відносин, може боятися успіху гасел про „революцію": революція в Америці неможлива, бо вона зверталась би не проти якоїсь керівної верхівки, а проти самого народу, проти мас, які вибирають верхівку. Нісенітні твердження прихильників „революції" в ЗСА найкраще заперечує факт зрілости американців, завдяки якій на чезному просторі країни панує спокій в дні виборів.

Здоровий відгомін

Багато дечого із тих жалів і докорів, що ми їх видвигаємо і маємо у відношенні до себе самих, мають свої більше чи менше оправдані причини. Ніхто, жадна національна група в Америці, як і жаден нарід не є без недомагань. А втім, наші взаємні докори і обвинувачення виглядають як невинна дитяча перепалка в порівнянні хоч би з тим, як самі себе малюють наші американські співгромадяни під час кожної виборчої кампанії.

Натомість за дуже позитивне явище треба вважати відгук нашої громади на різні справи і явища. Такі масові акції, як їх перевели українці в Америці впродовж хоч би останнього чвертьсторіччя: акція допомоги жертвам війни, будова пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні, а в останніх роках українські студенти в Гарварді служать прикладом та викликують подив серед усіх інших груп.

Великий жаль і шкода, що того самого сьогодні ще не можна сказати про таку преважливу справу, як акція для патріярхального завершення помісної Української Католицької Церкви, щонайменше коли мова про дотеперішній результат тієї акції. Але в останньому часі також і на тлі цієї справи трапився випадок, відгук на який заслуговує на окрему увагу.

Маємо на думці відгук на опублікованого листа кардинала Євгена Тіссерана, в якому він не тільки займає негативне становище до справи патріярхату УКЦеркви, але ще й дозволяє собі на нісенітні завваги на тему української історії і, вкінці, висловлює „поучення" українській католицькій ієрархії. Відгук на цей лист, що досі його одержано тільки в нашій редакції, направду може піднести серце і душу. Пишуть католики і православні, пишуть священики і миряни, пишуть робітники і професіоналісти, кожний пише на свій лад, але навряд чи можна б мати і бажати собі більшого єдиномислія, як у цьому випадку зустрічається.

Лист кардинала Тіссерана однаково нісенітний, як і обидний та кривдячий для українців. Але, можливо, що і справді немає нічого злого, що на добре не вийшло б. Можливо, що нас треба часом вдарити якимось обухом по лобі, щоб нас спам'ятати та заставити до того єдиномислія та єдности, про яку пишемо вірші, співаємо і молимось. В кожному разі мракобісний лист кардинала Тіссерана багатьох спам'ятав і повинен спам'ятати всіх.

ЗАГАЛЬНЕ ЧИ ОСОБИСТЕ?

Париж. — У Парижі закінчився процес Алена Жесмара в супроводі обсадження поліцією половина міста, голосних, але малочисельних демонстрацій, кількох запальних бомб, 15 поранених поліцаїв і кількох соток притриманих, з яких 90% відразу ж випущено. А Жесмар отримав 18 місяців в'язниці.

Кільканадцять поранених поліцаїв, кілька десятків притриманих студентів — на Париж це нічого. Вісімнадцять місяців в'язниці — це також нічого в історії політичних процесів. Але вся преса говорить про цю подію, бо... Жесмар мав змогу подати на сторінках всієї преси те, за що його суджено: заклик до насильства і терору.

А. Жесмар — асистент фізико-математичного факультету Сорбонни. Має 31 рік, одружений, одна дитина. Від 20-го року життя активний у лівих студентських організаціях. В часі „травневої революції" 1968 р. був лідером „Пролетарської лівиці", згодом розв'язаної владою. Тепер виразно декларує себе маоїстом і закликає до відкритої боротьби проти буржуазного устрою за „перемогу бідних над багатими".

Судили його за те, що він в травні цього року виголосив промову, в якій закликав до „виходу на вулицю", і чергового дня відбулася маніфестація... Тому оборона покликалася на штучність процесу, бо ось, наприклад, навіть не арештовано відомого письменника Жан-Поль Сартра, що є головним редактором тижневика „Народня Справа", в якому друкуються не лише промови Жесмара, а й всякі інші заклики до насильства. Тому говориться про „помсту за травень 1968 року", бо славного Кон Бендіта вже забули. Соважо також, лишався голосним тільки Жесмар.

На процесі оборона виставила своїх свідків. Вони говорили, що на заводах Пежо панує така експлуатація і такі умовини праці, що робітник на конвеєрі не витримує 6 місяців. Інший оповідав, як на іншому заводі крадуть робітникам 5 хвилин відпочинку, на який вони мають право після кожної години праці. Це все правда, але говорити про злидні у Франції, говорити про необхідність робітничого повстання — це повне перебільшення. Найкращий доказ, що в зв'язку з цим процесом не відбулося жадної, навіть найменшої робітничої демонстрації...

Очевидно, не відбулася тому, що Жесмар — маоїст, і за нього не хоче битися компартія, ні від неї залежні робітничі синдикати. Але все ж це доказ, що проблема не в злиднях. Як не в злиднях проблема Квебеку й терору там, вбивства міністра Ляпорта. Коли ще можна сказати, що терористи Квебеку в більшості — сини робітників, то цього не можна сказати про крайню лівицю Франції. Вона в переважній більшості складається з синів середньої кляси, а то й її члени вже самі належать до середньої кляси, як от Жесмар.

О. Шеврійон, один із коментаторів лівої преси, перекидає проблему в зовсім іншу площину. Дуже дивно, але... особисту. Люди йдуть до терористичних організацій тому, що шукають вартостей (для себе!), яких нема в демократичному й багатому суспільстві: фанатичної віри, жертви, виявів товариської відданости. Шукають заповнення душевної порожнечі, в якій живе сучасне багате суспільство.

З цієї точки зору демократія, як система плюралізму й свободи, не має що дати молодим людям, які шукають себевияву. Демократія бо, — каже він, — створена для людей дорослих і відповідальних. Нервова молодь там себе не знаходить. Бо демократія вимагає відповіді на засадничі питання не від держави, а від громадян.

Коли глянути на сучасний світ, то треба признати багато рації авторові наведених вище думок. Адже страйк і вибори дали робітничій масі більше, як граната чи революція. Для цього вистачить подивитися на рівень життя у СССР — і все стане ясним.

У вільному світі, осягнувши добробут, людина й мотається довкола його утримання. Мотається до того, що перестає шукати духових вартостей, бо „на це немає часу". Але одночасно відчуває духову пустку, і шукає винного за це. Чи не те саме діється в українському житті? Чи не зі зростом добробуту, не у відсутності будь-яких переслідувань і клопотів наш загал переживає повну кризу авторитету, вважаючи відповідальними за нашу мертвечину всіх „провідників"? Сидячи перед телевізорами з усією родиною, наш громадянин нарікає, що не родяться у нас геніяльні письменники й не видають книжок, які б його відірвали від того телевізора. Але він не каже, скільки він книжок купив, щоб підтримати літературну творчість, і не думає своїх дітей заправляти до літератури, бо „з неї хліба не їстимеш".

Таке безвідповідальне шукання відповідального десь, властиве не лише молоді, а й старшим. Лише у молоді це множиться на нервозність молодечого віку, на кризу, яку переживає вона разом з сучасним світом, у який старші увійшли з цілим рядом заборол, а молодь входить з голою душею, вразливою на кожний удар.

Думки О. Шевійона можуть бути дуже дискусійні, але над ними й нам не слід переходити до порядку денного. Навіть у стратегії нашої боротьби. Адже ввесь час вістки з рідних земель говорять про те, що й там найбільшим лихом є байдужність загалу, хоч він не має змоги вільного вияву. Остання відома нам праця В. Мороза „Хроніка опору" являє собою оскаржувальний крик проти байдужности інтелігенції в обличчі нищення культурних пам'яток, на що є засоби леґального спротиву. І коли від такого суспільства, настільки бай-

(Закінчення на стор. 3-ій)

І. Витанович

ДУМКИ ПРО ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС ДРУГИЙ

(2)

Короткі й ясні рекомендації Ідеологічної підкомісії. Критична конфронтація заложень українського пластового руху з сучасними досягненнями всел людської культури й здобутків науки виявляє, що ці ідейні заложення „так само актуальні сьогодні, як вони були колись". Тому основна рекомендація підкомісії „залишити їх незмінними і на майбутнє", бож у тих заложеннях вічні ідеї, „сперті так на нашій національній духовій субстанції, як і на вселюдських ідеалах добра і краси"...

Підкомісія Довкілля мала може з усіх найширші завдання, проблематика її досліджень „найбільш сучасна, найбільш пекучо - актуальна" та „найбільш для нас універсальна". Головним завданням цієї підкомісії було проаналізувати всі фактори сучасного нашого постійного поселення серед іншонаціональних спільнот з їх соціяльними конфліктами, зударами, культурними перетвореннями й шуканнями порушеної рівноваги — духового й матеріяльного.

Ціллю підкомісій було дослідити вплив тих факторів, трудноші й можливості забезпеки проти неґативних впливів й намітити успішні заходи вихову української людини. Можливості збереження національної ідентичности українців у діяспорі — головний зміст праці й рекомендацій цієї підкомісії.

Тут набігає завважа: окрім опублікованих у „Зеленій Книжечці" заголовків доповідей на семінарах й рекомендацій підкомісій, дуже важливим було б зберегти, якщо неможливо буде згодом повніше використати в ідеологічному журналі „Пластовий Шлях", увесь матеріял досліджень підкомісій; зосібна переведені анкетні опитування, описи й звідомлення, конкретні випадки з місць, протоколи дискусій і ін.

Важливу й тривку наукову вартість матиме долучена до звітів і рекомендацій у „Зеленій Книжечці" зібрана бібліографія матеріялів, які публікувалися в роках 1965-1970 у чужомовних і українських (головно в журналі „Пластовий Шлях") виданнях, що ними користувалися Головна й крайові комісії ПКД.

Після ось такого короткого погляду на ПКД і на зміст підсумків його праць у „Зеленій книжечці", не покликаний до критичних завваг, не буду дошукуватися недоліків, які в такому широко запланованому, довготривалому, амбітному підприємстві мусіли бути, але про них найкраще знають самі його організатори й безпосередньо причетні особи. Хотілося б натомість передати до загальної уваги деякі свої спостереження:

1. Радили й співпрацювали впродовж 5-річного тривання ПКД у згоді „батьки й діти". Пластова організація вспіває знаходити найкращу розв'язку такої співпраці й доцільні методи передавання доробку новій зміні.

2. Радісно ствердити, що в нас, може й раніше, як у здавалося б, щасливіших від нас, супроти гнітючого довкілля, яке щоденно обсервуємо і з яким знайомимося з повідомлень преси, радіо, телевізії, з менше чи більше наукових досліджень, — з української думки, досвіду родяться ідеї, практичні напрямні та засоби їх реалізації, як рятувати власне насліддя та зберегти його в організаційній рівновазі на шляхах поступу й відповідальности за достойну й успішну участь в ньому рідної спільноти.

3. У своїх працях Головна Комісія ПДК застосувала раціонально - правильну наукову методу: а) наперед намітити цілі - заложення, б) основно їх простудіювати і в) визначити шляхи їх практичної реалізації. Таку послідовність допильновувала ГК, і її часто виразно видно в працях та звітах студійних підкомісій.

4. Спільна журба, щирість і взаємна толеранція, відповідальність і повага до завдань, які брали на себе старші й численні молодші учасники Конґресу, об'єднували ґенерації.

5. Пластовий Конґрес Другий намітив утворення при Головній Пластовій Булаві постійної Дослідно-Плянувальної Комісії, яка між Конґресами продовжувала б працю в початому напрямі й розбудовувала її в характері тривкого Інституту.

Пригадуються деякі загальні збори наших громадських організацій і установ, їх конвенції і конференції, на яких після звітів виконних органів, часто недоречних дискусій над ними, учасники ждуть ще „найважливішої частини" — виборів. При тому найбільше енергії зуживається на „переговори", змагання з малодушними амбіціями, до ради ж над плянами праці вже мало-хто досиджує.

6. Тому в матеріялах про заложення, організацію, переведення, рекомендації ПКД й намічення їх реалізації — це не лише цінний приклад виховної соціології, це й досвід конкретної соціології цілого життя й змагань нашої спільноти поза межами батьківщини. Досвід цей слід би вивчати й проводам інших секторів нашого громадського життя. Зосібна деякі методи організації ПКД й „шукання шляхів у наше майбутнє" підказують необхідність аналогій от хоча б для застанов у таких наших громадських секторах:

В секторі плянування громадської організації наших економічних сил, які так відстають від наших амбіцій; впорядкування мережі й зуніфікованого вивершення організацій Суспільної Опіки; змодернізування (й відмолодження) загального культурно - освітнього й головно шкільного українознавчого секторів; урешті актуально - пекуча потреба об'єднаного пляну та поділу праці (не конечного, бо трудного до „зведення під один дах") у страшенно нескоординованім, постарілім секторі української науки.

І. Лучишин

МОСКОВСЬКІ ОБЛУДНИКИ

Загальні Збори ОН в Ню Йорку схвалили 12 жовтня 1970 р. „програмову акцію" проти колоніялізму, яка управнює людність колоніяльних країн у боротьбі за волю послуговуватися „всякими потрібними засобами", тобто не тільки словесним спротивом чи друкованим словом, але й зброєю. Бо Загальні Збори ОН визнали існування всякого колоніялізму за „злочин"!

За цю ухвалу голосували 126 членів ОН, а проти неї тільки 5, в тому числі ЗСА і Великобританія. Промотором же цієї постанови був, мов на глум, СССР із своїми сателітами.

Ця ухвала закликає держави, що є членами ОН, давати моральну й матеріяльну допомогу всім колоніяльним народам, що борються за свою волю і незалежність. Представники народів, що борються проти колоніялізму, мають право брати участь у нарадах ОН чи їх міжнародних організацій у справах допомоги своїм протиколоніяльним визвольним змаганням.

У постанові Загальних Зборів ОН є окремий уступ про те, як колоніяльні держави мають трактувати арештованих членів визвольних протиколоніяльних рухів: їх належить трактувати згідно з ухвалою Женевської Конвенції про воєннополонених, не ув'язнювати їх, не знущатися над ними і не морити їх голодом.

СССР — типова колоніяльна імперія. Її колоніями є всі неросійські „союзні республіки" й „автономні області". Також і сателітні держави, як Угорщина, Чехо - Словаччина та інші, є колоніями Москви.

Отож згадана ухвала Об'єднаних Націй управнює всі колонії СССР, в тому числі й Україну, розпочати чи продовжувати одверту боротьбу за звільнення від колоніяльної залежности. Уряд СССР зобов'язаний випустити всіх в'язнів, що походять із неросійських „союзних" республік, з тюрем і з концентраційних таборів. Україна має право вийти з тюрми народів, т. зв. СССР і відновити свою державну незалежність.

Совєтське „правосуддя" діє в ЧСР

На 15 жовтня ц. р. був призначений у Празі перший судовий процес проти визначних журналістів і письменників, в таких особах: світовий шаховий майстер Людек Пахман, соціолог Рудольф Баттек, історик Ян Тесар, письменник Людвік Вацулік, журналіст Владімір Непрас, політолог Любес Когоут, письменник Вацлав Гавель і журналіст, член редакції „Руде Право" — Їжі Гохман.

В чому їх обвинувачують? В річницю совєтської окупації ЧСР — в серпні 1968 р., — вже після усунення Дубчека з КП, вони внесли прохання, адресоване до парляменту, уряду й партії в ЧСР з домаганням відновити державну суверенність країни та її демократичні вольності.

Хоч чеськословацька конституція виразно управнює всіх громадян скаржитися перед державними органами на ті чи інші порушення права, авторам цього прохання влада закидає „субверсійну діяльність" і „небезпечну для суспільства чинність". Акт обвинення закидає вісьмом журналістам, письменникам інтелектуалам такі „злочини": вони заперечують керівну ролю Комуністичної партії, ширять ненависть проти „союзних держав" і намагаються перешкодити виконанню московських умов з серпня 1968 р.

Отже, вже самий зміст цього безглуздого обвинувачення виявляє руку московського окупанта, що трактує ЧСР як свою колонію.

Цей судовий процес постановила влаштувати президія чехословацької КП, розуміється, під тиском московських окупантів. Проти цього рішення були перший секретар КП Густав Гусак і президент Свобода. Вони обидва колись запевняли, що в ЧСР не буде ніяких політичних процесів, з помсти проти прихильників реформи колишнього комуністичного курсу.

Але ЧСР лежить не в Азії, а в середині Европи. Тут і Москва натрапляє на різні непередбачені трудноші, з якими мусить більше рахуватися, ніж на далеких східніх просторах своєї імперії.

В цьому празькому процесі три обвинувачені, а саме Пахман, Тесар і Баттек вже давно сидять у тюрмі. Шаховий майстер Пахман сидить у тюрмі вже 15 місяців, хоч по закону в'язень у слідстві не сміє довше перебувати як 12 місяців. Проти надужиття цього закону Пахман розпачливо протестував: два рази робив спроби самогубства і два рази влаштовував голодівку. „Гуманна" комуністична влада, за випробуваною рецептою Кремлю, передала його до психіятричної лікарні. Пахман не може особисто явитися перед судом. Правдоподібно, комуністичні диктатори бояться нового скандалу, що його може вчинити цей підсудний.

Та ось прийшла ще одна несподіванка: до заповідженого празького процесу проти 8-ох прихильників чехословацького реформованого курсу Міжнародна Юридична Комісія вирішила вислати до Праги свого представника як спостерігача. Ним є колишній швайцарський дипломат Антон Рой Ганд. Для нього вже запропоновано візу до Праги.

Тому не дивно, що цей процес у Празі відкладено. Як надовго — невідомо.

Але на цьому не кінець. Чехословацькі сталіністи разом з їх совєтськими дорадниками підготовляють нові процеси.

І. Вовчук

ПРО ВЕЛИКОДЕРЖАВНИЙ ЛЕМЕНТ РЕФОРМАТОРІВ

(1)

У своєму виступі на цьогорічних урочистостях ОН, в 25-ту річницю світової організації, міністер закордонних справ імперії — СССР, А. Громико заявляв, що Совєтський Союз у його політиці робитиме все, як і досі, „ідучи за його інтернаціональною повинністю"... Зло большевизму з його антилюдяністю, недотримуванням будь-яких зобов'язань, ним же самим встановлених, стало „інтернаціональною повинністю". І як то не парадоксально — на тому злі тримається його сила — до якогось часу...

А. Громико давно ходить імперського „миролюбства" тії молотовсько-сталінської школи. Він не стукає черевиком, як Хрущов, на сором тим, що не зареаґували на те московське чванство. Він монотонно-похмуро виголошує давні історичні догми імперського „миролюбства" за принципами брежнєвського інтернаціоналізму, тоді як московська фльота, добираючись поволі до народів Південної Азії, каламутить Індійський океан. „Що таке сила духа русской народности, — говорив Ф. Достоєвський, — как не стремління в кінцевих цілях своїх до всесвітности, до вселюдськости". Про всесвітність московського большевизму марять і нині в Кремлі, від Леніна почавши.

„Ми" і „ви"

У той час, як похмурий міністер імперії обвинувачував ЗСА в імперіялізмі і утисках свободи в світі, в Калузі, провінційному місті Московщини, судили ленінґрадського математика Револьта Піменова за „інакомисліє". Засудили на п'ять років позбавлення волі. А з Владимирської в'язниці незадовго перед тим вивезли до концентраційних таборів суворого режиму українських в'язнів. І ніхто з численних „миротворців" у залі ОН не наважився запитати міністра закордонних справ імперії, який так багато говорив про мирну політику і свободу в світі, за що в його імперії судять і засилають людей.

За кілька днів перед судом у Калузі в столицях большевицького царства кружляла серед населення відбитка діялогу між математиком і охоронцем імперського ладу В. Медведєвим (видання Самвидаву). Ця розмова відбувалась після обшуку в помешканні вченого Р. Піменова, в якого знайдено „антисовєтський матеріял".

Р. Піменов заявив імперському держиморді Медведєву, що процеси, які досі мали місце в країні, „викликали зацікавлення в населення, збудили суспільну думку". На це Медведєв відповів: „Чого ви хочете? Коли ви думаєте, що ми комусь колинебудь дозволимо говорити і писати все, що прийде в голову, то цього ніколи не буде. Ми цього не дозволимо. Звичайно, ми не такі сильні (вже — І. В.), щоб змусити всіх людей мислити однаково, але ми все ще досить сильні, щоб не допустити людей робити все те, що нам шкодить".

Діялог цікавий тим, що 1. В ньому унаочнено протиставлення і протиборство двох сил: ми — влада, ви — суспільство. Стверджено народження громадської думки. 2. В. Медведєв ненароком визнав послаблення режиму: „Ми не такі сильні" вже... 3. Вибір провінційного міста для суду над ленінґрадським ученим не був випадковим. Влада почуває себе не настільки певною, щоб переводити політичні процеси в Ленінграді, Москві, Києві. В столичних містах суду не заховаєш, він приверне увагу людей, не зважаючи на те, що день суду трималось досі в таємниці. В малих містах число зацікавлених значно менше, а прибуттю людей з великих міст легко запобігти.

Громадська думка — це річ преважна і дошкульна для імперської влади. „Ми, — твердить Євген Сверстюк в брошурі „Собор у риштованні", — покоління щасливіше за наших батьків. Ми присутні при народженні громадської думки, яка сміє відрізнятись від офіційної. Вона росте і шириться (раніше вона скніла в роз'єднаних індивідах і гасла на перший же оклик). Нині вона вже є і живиться не лише „самвидавом", але й тими газетними, журнальними статтями та художніми творами, які проскакують і вже не можуть не проскакувати, бо вони проскакують навіть в головах тих, що мають фільтрувати і затримувати".

Пробуджена громадська думка стає великою силою в цілій країні, а в першу чергу в національних республіках, де її найсильніше „фільтрували". Нині вона ще слаба, але вже відрізняє, хто вислужується, хто удає, що не помічає московського ярма на шиї, а хто, не миряючись з колоніяльним ярмом, стає на прю з обрусителями і їхніми одновірцями малоросійської породи. Імперському великодержавному хамству на Україні з усіма лицедійствами „тварей і морд" народжена національна думка протиставить поняття національної гордости і чести.

Є. Сверстюк запитує: „Що ми витворили для свого народу на зміну настирливій аґітації проти релігійних вірувань і обрядів, старих звичаїв, традицій і свят, — тобто того, що колись мусів, перш за все, поважати чужинець, коли хотів показати свою повагу до народу?"

Хоч Євген Сверстюк не виступає проти імперської колоніяльної системи, він, посиланням на чужинців, вказує на зайд, які прийшли, щоб плюндрувати національні скарби, руйнувати традиції, убивати животворче насіння історичної національної правди.

Битва ведеться в площині етики, національної гідности і людяности, але в тій битві чується національно-політичний гук. Він зовсім інший, відмінний від протирежимових реформізмів росіян, про які буде мова далі. До нас доходять скупі вістки, відгомін того, і ми іноді розважаємо над подіями в Україні і в імперії. Доводиться чути чимало голосів, що то все є наслідок повільного переходу режиму вбік лібералізму. Чи так воно?

Імперська система большевизму трухлявіє

У своїй написаній в 1969 році брошурі „Чи проіснує СССР до 1984 року", що її видав в Амстердамі Фонд імени Герцена, Андрій Амальрік після фахової аналізи відносин в імперії, а зокрема стану на імперському шпилі партійної піраміди, приходить до висновку, що на будь-які ліберальні прояви уряд СССР піти не може, він нездібний на це. Деякі послаблення, що подекуди мають місце в імперії, А. Амальрік пояснює трухлявінням („дряхлением") режиму, а не ліберальними потягненнями уряду. Трухлявіння спричинює розладованість адміністративно-політичної машини і, як наслідок, приходять спорадичні зміни-полегшення і деякі прояви свободи в окремих ділянках життя країни.

(Далі буде)

ЛИЦЕМ ДО ВЕЛИКОЇ ЛЕСІ

(На маргінесі клівлендської вистави „Лісової пісні")

Організоване українське жіноцтво поцейбіч океану не довго шукало назви своєму англійському виданню творів Лесі Українки. Вивіска: „Спіріт оф Флейм" — „Дух полум'я". Така назва була просто обов'язковою для творів Лесі Українки. Цією назвою і книжкою українки не в Україні сущі хотіли звернути увагу світу на нашу чемпіонку високого духового літання і глибокого переживання, щоб світ пізнав і визнав її досягнення, собі ж на користь, за всесвітні, свої.

Поклонниці Лесі Українки, мисткині Лідії Крушельницькій тут кредит і вдячність за те, що „Лісовою піснею" в виконанні своєї нюйоркської Студії Мистецького Слова так чудово ввела нас у царство Лесиного духа та її ідей.

Тисячка українців великого Клівленду й околиць йшла в неділю, 11-го жовтня 1970, до авдиторії „Норманді гайскул", очікуючи незвичайного — і те незвичайне дістали. Старші й молодші, вже тут роджені, пережили глибоко казку про всеохоплюючу, всепрощаючу любов і вірність. — Цю квітку-ломикамінь, яку на канві народних вірувань так неповторно вигаптувала Леся Українка в постаті своєї „Мавки" (і яку, як окрему признаку, викарбував М. Черешньовський, на пам'ятнику Лесі Українки).

Успіх Студії і її керівнички треба оцінити тим вище, що в даному випадку нелегкий вантаж драми-ферії привезли нам не вправні професіонали: у списку дієвих осіб тільки одне прізвище (Михайло Яблонський — „Лісовик") було позначене словом „актор Українського Театру Америки", всі інші то учні й діти. З Чикаґа, де Студія виступала попереднього вечора, довелося їхати до Клівленду без двох найменших виконавців („Злидні"), які з туги... залишилися у своїх тамошніх бабусь...

Виконавці — то діти юнаків і юнок, з яких деякі самі ще майже дітьми їхали з нами за океан. Ліда Голюка („Килина" і „Пропасниця") — це дочка спортсмена нюйоркського УСК-у, Генка Голюки; Тарас Яремко („Лукаш") — син сина відомого громадянина Яремка, та ін.

Честь і слава цим юним виконавцям, честь їхнім батькам за належне спрямування дітей! І, передусім, честь керівниці цього нелегкого підприємства, яка знаходить відвагу, час і сили паралізувати довколичне почитання долярового золотого тельця, протиставляючи йому духовий „храм Граля". Частинно ця честь посередньо спливає на ветерана Йосипа Гірняка в якого б. Студії Лідія Крушельницька довго працювала, та на приявну на виставі п. Славу Барнич, під якої проводом ставила перші кроки в організованому Я. Андруховичем драматичному гуртку, в Станиславові.

Говорити про гру виконавців в умовах захоплення самим твором важко. Все ж, сама Леся Українка мабуть ґратулювала б Наталці Чумі за таку креацію ролі „Мавки". Тарас Яремко („Лукаш"), навпаки, мав дуже невдячну ролю грати нерішеного, розбитого сумнівами юнака: публіка необізнана з ролею, занадто схильна ці недостачі характеру дієвої особи зараховувати на конто таких „прикмет" у самого ж актора. Михайло Яблонський („Лісовик") своєю чіткою дикцією доніс кожне слово авторки, чого не можна сказати про всіх виконавців. Світ реалістичних буднів добре запрезентували Ліда Голюка („Килина") і Ліда Прокоп („Мати Лукашева"). Михайло Гаврилюк, як кажуть, тієї днини був недужий, мабуть тому говорив затихо. Все ж був типом добрячого „дядька Лева". Уляна Ільницька і Ліда Прокоп (у ролі „Того, що греблі рве"), Аскольд Лозинський („Водяник"), Оксана Шуль („Перелесник"), Оксана Гаврилюк „доля" і „куць"), Реня Софян — (Русалка польова) та всі інші справилися з ролями дуже добре. Голосні „Злидні" (з яких не вирізняємо ні одного по прізвищах, бо... не знаємо, котрі з них лишилися в Чикаґу, а котрі виступали в Клівленді), і „Потерчата" (Мотря Слупчинська й Оксана Коровицька) залишили прекрасне враження.

На бездоганній плавкості дії й гуртових сцен можна було відчитати мозольну працю ансамблю на пробах, так акторських (Ліда Крушельницька), як теж музичних (д-р Ігор Соневицький), і хореографічних (Ольга Ковальчук-Іваськів). Оформлення і світло ставили до Володимира Касіяна великі вимоги п'єси, яка насправді вимагає фільмових технічних засобів. Костюми Слави Ґеруляк і реквізит Оксани Шуст належно заокруглили вдалий образ вистави.

Окремої згадки заслуговує направду мистецьке музичне оформлення п'єси, в виконанні 3-членної оркестри, під проводом д-ра Ігора Соневицького. Наслідування сопілки було таке майстерне, що багато слухачів аж під кінець відкрили, що то не „Лукаш" на сопілці грав... Фортепіянове сольо д-ра І. Соневицького перед третьою дією зраджувало мистця формату.

В час другої всесвітньої війни, у Львові, після вистави „двохактівок" Л. Українки: „Йоанна, жінка Хусова" й „На полі крови" Юрій Шерех написав блискучу розбірку обидвох творів і гри акторів, п. н.: „Театр Лесі Українки — чи Леся Українка в Театрі?"

З котрої із цих двох позиціє не виходити б, одне певне: сценічними творами найлегше спопуляризувати Лесю Українку серед широких мас і „продати" їм теж всю іншу творчість великої поетеси.

Тому заповідь - обіцянка керівнички Студії — Лідії Крушельницької приїхати на другий рік з іншими драматичними творами Лесі Українки, вітаємо з радістю.

Через чийсь недогляд п. Лідія Крушельницька після вистави не дістала в Клівленді квітів. Проте довготривалі спонтанні оплески для неї з залі, від публіки і зі сцени, від її вдячних учнів, були найкращим доказом, що вона дістала від нас наші серця.

О. Гайський

Українці Денверу вшанували проф. Володимира Кубійовича

Після перших відвідин українців Денверу, 13 років тому, проф. Вол. Кубійович загостив до нашої громади, цим разом в асисті д-ра Атанаса Фіґоля, відомого політичного діяча і видавничого завідувача „Енциклопедії Українознавства", видаваної Науковим Товариством ім. Шевченка.

Як на наші денверські умови, досить поважне число громадян зійшлося вечером в середу 30-го вересня, щоб привітати і святочним вечером вшанувати 70-ліття життя та 50-ліття наукової діяльности цього визначного українського науковця, ім'я якого є також знане і поза українською спільнотою.

За почесним столом в залі Пласт. домівки біля ювілята і гостя д-ра Атанаса Фіґоля засіла почесна президія — парох укр. кат. церкви в Денвері о. Павло Смаль та представники місцевих організацій. Святочний вечір відкрив голова Відділу УККА інж. Мирослав Кальба, привітавши шановного ювілята в красорічивому привіті і вказуючи на його великі заслуги для української науки в тих аспектах, в яких вона тепер не може розвиватися в Україні з огляду на її поневолення. Від НТШ і УВАН коротко, але щиро привітав проф. Вол. Кубійовича проф. д-р Богдан Винар, а від Відділу СУА його голова п-і Стефанія Левченко.

Після того промовив проф. Вол. Кубійович, подякував за привіти та при тому подав змістовний нарис праці над твором, який забрав найбільшу частину часу в його науковій діяльності. Це праця на ЕУ1, ЕУ2 і АЕУ („Енциклопедія Українознавства" загальна, словникова і англомовна), яку він розпочав ще в 1947 р.

У праці над Енциклопедією Українознавства бере участь багато співпрацівників, але праця проф. Кубійовича як головного її редактора являється координуючою, і тому найбільш відповідальною.

Справа з виданням ЕУ2 і Англомовної Енциклопедії Українознавства почала чимраз більше ускладнюватися. Завдяки допомозі Українського Народного Союзу, видання АЕУ вийшло на чисті води і вкоротці появиться її другий том. На жаль, видавання чергових томів ЕУ2 дуже сповільнилося.

Співпрацівники порозїздилися по всіх континентах світу, а частина з них вже й відійшла з цього світу, а сама редакція мусіла змінювати місце осідку. Тепер багато співпрацівників мусять заробляти на прожиток, і в них не стає часу на систематичну працю над гаслами ЕУ2, а фондів, щоб затруднити їх лиш над „Енциклопедією Українознавства", нема, і тому поява її чергових томів таки добре спізняться. 13 років тому, як проф. Кубійович гостив в Денвері, був виданий 3-й том ЕУ2, а після стільки років могли появитися лише том 4 і 5 (цілість розрахована на 8 томів і ще 1 додатковий.) Рушити і приспішити видання можуть тільки фонди, бо сам її головний творець має добру волю і твердий намір закінчити це важливе діло.

Слово проф. Кубійовича нагородили присутні щирими оплесками.

Після того промовляв д-р Атанас Фіґоль, довголітній співпрацівник НТШ, який також вклав немало зусиль у видавничу справу „Енциклопедії Українознавства".

В своєму красорічивому слові д-р Фіґоль глибоко переконуюче доводив те, що всі народи завсіди вкладали і вкладають найбільше зусиль для виявлення своєї ідентичности, а люди, яким є байдужою ідентичність свого народу, не розуміють цілі і завдання життя. Підкреслюючи відданість і важливість праці проф. Кубійовича, д-р Фіґоль сказав, що праця професора Кубійовича є важливою для нас так, як і праця нашого історика академіка Михайла Грушевського, бо Грушевський довів світові хто ми, а Кубійович показав світові де ми.

Проф. Кубійович є теж визначним географом України. Він є автором багатьох наукових праць з ділянок географії, демографії, статистики, картографії та інших. Серед тих праць видніють як наріжні стовпи його монументальні праці „Атлас України" та „Географія України". Після закінчення офіційної частини вечора, присутні ще довго гуторили при поданім чаю та перекусці. Дехто підходив до почесного стола, щоб познайомитись з визначними гостями, жертвувати щось на видавничий Фонд ЕУ2 та набути ювілейну книжку проф. Кубійовича „Мені 70".

Шкода, що той вечір припав в будень і значна частина наших денверців не мала можливости взяти участь в ньому та зложити свою пожертву на фонд видання ЕУ2. Але думаємо, що на цю важливу і вдячну пожертву ще не є запізно, а зложити її повинен кожен український патріот.

Досі, українська еміграція пожертвувала на видання української енциклопедії понад 300 тисяч долярів.

Всіх нас болить, коли хтось з чужинців утотожнює нас з тими, що поневолюють Україну, а хто ж має сказати світові правду про нас? Можемо і мусимо сказати ми самі, появою таких праць як „Енциклопедія Українознавства". То ж, не очікуючи на інших, всі допоможім появитися цій енциклопедії і сповняти їй важливе завдання.

К. Крупський

ЗАГАЛЬНЕ ЧИ ОСОБИСТЕ?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

дужого до свого минулого, а тим і майбутнього, відходять молоді люди, асимілюючись, то тут годі вину скидати тільки на окупанта, хоч — безперечно — він веде виразну політику асиміляції, обезоблення українського народу. Але де відповідальність народу, де його самооборона, де його спротив?

Ми не знаємо, скільки буде завтра послідовників В. Мороза, які свідомо за свій протест підуть до в'язниці. Вони напевно будуть. Але не наша справа кликати лише братів на рідних землях до спротиву. Наша справа — заглянути самим собі в душу й спитати: наскільки ми виконуємо свій обов'язок, не ризикуючи багато?

Жесмар і члени квебецької терористичної організації все ж б'ються за виповнення пустки в їхній душі, нехай не здаючи собі справи з суті причин свого шляху. Гірше, коли наші діти не хочуть битися ні за що, або не хочуть битися не за виповнення пустки, а тільки за добробут, який збільшуватиме духову пустку. Чи не винні ми в цьому? Час поставити собі це питання і шукати на нього чесної відповіді.

Т. Дж.

В ІНДІЇ НЕ ПРИПИНЮЮТЬСЯ заворушення у щораз іншій провінції. У великому місті Калькуті поліція вбила вже 20 осіб впродовж минулого тижня, стріляючи до масових вуличних демонстрантів.

Підсумки 20-річної праці Осередку СУМА ім. Крут в Чикаґо

Одним з найчисленіших скупчень українців стало в 1948 - 1950 роках місто Чикаґо. Група наших чикаґівських переселенців утворилася на півдні міста, де ми, для збереження нашої національної спільноти від винародовлення та розсіяння, заснували в 1950 році Осередок СУМА ім. Крут, що його першим головою був сл. п. Ілля Костелина.

Головним завданням старше членство поставило собі згуртування в Осередку якнайбільшої кількости доросту в рядах сумівського юнацтва і тій ідеї присвятило майже всю свою діяльність.

Більшість старшого членства нашого Осередку належать водночас до заснованого в 1952 році в нашій південночикаґівській громаді 24-го Відділу ООЧСУ. Тому всю нашу діяльність ведемо спільними зусиллями.

Першим завданням нашої сумівсько - оочусівської громади було придбання в 1957 році спільної домівки, що в ній досі ведеться наша діяльність.

Зорганізований при Осередку Відділ ЮСУМА одержав згодом назву 22-ий Відділ Юнацтва СУМА „Конотоп". За час його існування у Відділі зареєстровано понад 160 членів юнацтва. Правда, багато членів з того числа під сучасну пору є батьками, деякі з них активними членами Осередку, інші студіюють у вищих школах Америки, ще інші перебувають в американському війську. Решта юнацтва є в Осередку і старший актив членства, тобто виховники, ведуть з ними систематичну виховну працю.

При Відділі зорганізовано драматичний та танцювальні гуртки, хор юначок, спортові дружини. Всі ті самодіяльні гуртки Відділу збагачували програми наших національних святкувань та брали участь у Злетах та Здвигах СУМА, здобуваючи грамоти і чаші та загальне признання. Кожного року, згідно з устійненою традицією, силами сумівського юнацтва організуються дві імпрези, а саме: традиційна „Ялинка" та „Місяць Травень — Місяць Юного Сумівця", що його пов'язують з днем Матері. В час різдвяного сезону юнацтво СУМА відвідує українські родини нашого терену з „колядою" на Фонд Юнацтва СУМА. Це затіснює і поглиблює дружні взаємини Осередку та юнацтва з нашим громадянством, яке рік-річно очікує радо прибуття сумівських колядників.

Поруч з пляновим веденням згаданих вище виховних занять з юнацтвом Управи СУМА - ООЧСУ зорганізували в нашій домівці Українознавчу школу, яка стала діяльним співчинником у вихованні кадрів свідомої ідейної та дисциплінованої молоді.

Підсумовуючи 20-тирічний період праці українознавчої школи СУМА - ООЧСУ, завдяки наполегливій праці вчителів, які пожертвували свій вільний час і ідейно виконували свій національний обов'язок, треба ствердити, що наша школа виховала вже десятки дітей в українському дусі, навчила їх писати і читати по-українськи, чим ми можемо справді гордитися.

Упродовж двадцятиріччя нашого існування у нас систематично діяли мистецькі гуртки старших членів СУМА - ООЧСУ: чоловічий та мішаний хор і драматичний гурток, що своїми виступами збагачував програми різних імпрез. З огляду на зростання віку старшого членства, згадані мистецькі гуртки, на жаль, підлягають процесові самоліквідації.

За звітовий час найбільш активним і пропаґандивним для нашого громадянства став жіночий хор „Чайка" під цінним проводом заслужених подруг: Мирослави Галан, як диригентки хору, та Розалії Окрух, як його довголітньої голови.

Цей хор своїми численними концертами та участю в багатьох загальногромадських імпрезах виробив собі в Чикаґо опінію мистецького колективу, що стоїть на високому рівні: його запрошують на всі громадські а навіть чужинецькі імпрези; його дуже позитивно оцінює преса.

На протязі нашої діяльности Осередок відвідав цілий ряд українських суспільно-політичних діячів американського та европейського континентів. Всі вони позитивно оцінювали нашу діяльність.

Підсумовуючи всю нашу діяльність упродовж 20-ти років, ми свідомі, що з огляду на дозволений розмір таких звітів, нам довелось дещо скорочувати і не називати прізвищ всіх заслужених діячів Осередку.

Не зважаючи на всякі труднощі, увесь актив Осередку продовжує свою працю з глибокою вірою, що ця наша діяльність йде на користь справі визволення українського народу з-під ворожої окупації та відновлення Української Самостійної Соборної Держави.

Григорій Петрович

ПРАЦЯ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ

Від 1960 р. в Харкові працює Інститут низьких температур АН УССР. За цей час зроблено близько 100 винаходів, опубліковано півтори тисячі наукових статтей, понад 30 монографій. Досліди провадяться, особливо над півпровідниками, при температурі, близькій до абсолютного зера. „Фізики створили біологічні утворення, близькі до тих, які відзначаються життєздатністю, ознаками спадковости", сказано в „Молоді України" ч. 176.

УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ІНТЕРНАТ У МЮНХЕНІ

Мюнхен. — Український Інтернат розпочав 4-й рік своєї праці. Цього року в ньому живуть 45 хлопців і дівчат з Німеччини, Франції, Австрії, Бельгії і Голляндії. Всі вони вчаться в звичайних німецьких школах, але кожного дня всі мають обов'язкову одногодинну лекцію з Українознавства. Минулого року в інтернаті було 40 дітей, всі добре склали іспити з Українознавства, одна старша учениця здала матуральні іспити.

ЯПОНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕЙСАКУ САТО осягнув блискучу перемогу на конґресі своєї Ліберально - демократичної, насправді консервативної партії: 353 голоси заявились за залишення його на становищі голови партії, проти 111-ох, які були за колишнього міністра закордонних справ Такео Мікі. Цей останній не різниться своєю політичною програмою від Ейсаку Сато, а тільки пропаґував „зміну". В Японії існує традиційний звичай, що голову керівної партії вибирають що два роки. Тому, що та партія має більшість в парляменті, то він автоматично стає прем'єром. Ейсаку Сато урядуватиме виїнятково, як на

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що 14-го жовтня 1970 р., у Черніяцях, на Буковині,
по довгій і важкій недузі відійшла у Вічність
на 88-му році життя
наша Найдорожча
МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ, СЕСТРА І ТІТКА

бл. п.
ҐЛІКЕРІЯ з ОМЕЛЬСЬКИХ ЦИҐАНЮК

вдова по бл. п. дир. школи Теодорові, бувша довголітня учителька на Буковині.

Тіло Покійної похоронено у родинному гробівці в Чернівцях на Буковині.

В глибокому смутку:
СТЕФАНІЯ ЖУКОВСЬКА — донька
КЛЯВДІЯ ФОМЕНКО — донька з родиною
ЛЬОНЯ ГЕРАСИМОВИЧ — сестра
ЄВГЕН ОМЕЛЬСЬКИЙ — братанок з родиною
ВЕРА КОЗАК — братанка
ОЛЕКСАНДЕР ОМЕЛЬСЬКИЙ — братанок з дружиною
ЯРОСЛАВА ЛУШПИНСЬКА — сестрінка
ЯРОСЛАВ ОМЕЛЬСЬКИЙ — братанок з дружиною

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
Висловлюємо глибоке співчуття
професорові В. В. МІЯКОВСЬКОМУ і РОДИНІ
з приводу смерти Його Дружини

ІННИ ЛЕОНТІЇВНИ МІЯКОВСЬКОЇ

яка померла 31-го жовтня 1970 року.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА УВАН у США

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими,
що 31-го жовтня 1970 р. ненадійно відійшов у Вічність
на 55-му році життя
наш Найдорожчий КУЗИН

бл. п.
СТЕФАН ЗАЛЄСЬКИЙ

бувший актор українського оперного театру у Львові; на еміґрації в Австрії — Ляндек, в Німеччині — Міттенвальд та в Австралії — Мельборн.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 4-го листопада 1970 року в Мельборн, Австралія.

Горем прибиті:
кузин — ЮЛІЯН з дружиною АННА МАРІЯ КОКОРУДЗ
кузинка — ІРИНА з мужем РОМАНОМ ЯРОШ з Ріднею
шваґер — ІВАН з дружиною ОЛЬГОЮ КОВЗЯР
сестра — ІРИНА і родина в Україні

У безмежному болю і смутку повідомляємо,
що дня 31-го жовтня 1970 року відійшов несподівано від нас у Вічність
на 69-му році життя, прийнявши Найсвятіші Тайни,
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО, БРАТ І ШВАҐЕР

бл. п. д-р МИРОСЛАВ
КОМАРЯНСЬКИЙ

б. старшина УГА і член багатьох організацій.

ПАНАХИДИ відбудуться у вівторок, дня 3. листопада 1970 р. о год. 7:30 і в середу, 4. листопада о год. 7:30 в заведенні п. Михайла Колодія.

ПОХОРОН відбудеться в четвер 5. листопада 1970 р. о год. 8:45 з того самого заведення й церкви св. Йосафата на Пармі, на цвинтар української католицької церкви св. апостолів Петра і Павла у Пармі, Огайо.

Прибиті горем:
дружина — ЗЕНОВІЯ
донька — ІРЕНА з чоловіком АНТОНОМ і дітьми: АНДРІЙКОЮ, ПАМЕЛЕЮ і РОМЧИКОМ
син — ІГОР з дружиною ДЗВІНЕЮ
сестра — ІРЕНА ДОЛГА
сестра — МАРІЯ в Україні
сестрінок — ЄВГЕН ДОЛГИЙ з дружиною і дітьми
сестрінок — СЕРГІЙ ДОЛГИЙ з дружиною
шваґрова — ОЛЯ МОНТАСЕВИЧ з чоловіком і сином
Близькі і дальша Рідня в Америці, Канаді, Україні і Австралії

Невидимі співвиконавці опери „Лис Микита"

Наближається день прем'єри найновішої української опери „Лис Микита" в Ню Йорку — у суботу 7-го листопада в залі „Фешен Індустрі гайскул., при 24-й вул., між 7 і 8 евню. Рівно о 6-ій вечора зазвучить оркестра під дириґуванням професора УМІ Юрія Оранського, відкриється заслона і розпочнеться вистава казки, яка, можливо, не є казкою.

В оркестрі й на сцені братимуть участь 105 осіб, однак підготовою до вистави займались щонайменше 120 осіб. Опера не надто проста для сприймання, ще складніша до виконання. Для глядачів спонзор вистав СУК „Провидіння" видав окремо лібретто і програми, щоб мали змогу вчасно ознайомитися із змістом опери, з виконавцями.

Але в програмі всього не скажеш, там не названо 15 чи й більше людей, які не з'являться на сцені в казкових „Лісовичах" чи на „Королівському дворі" Лева, але без яких — без їхньої допомоги, годі було б здійснити відповідний показ опери. До таких належить молода мисткиня Таня Бульба-Витвицька, яка бездоганно випродукувала звірячі маски за такими ж бездоганними проєктами мистця Едварда Козака і своїми, за два місяці, хоча праці було на півроку. Допомагав її чоловік, Андрій Витвицький, привозив маски аж із Бостону, де живе родинна, допомагали й сестра Марія, і навіть їхня бабуся. Так „замасковувалось" акторів-співаків.

Не побачуть глядачі „Лиса Микити" за великим Іваном Франком, музика Василя Овчаренка до лібретта Леоніда Полтави, відповідальну за костюми Марію Швед, якій допомагали пані Ольга Маланяк, Леонтина Петрович, ціла родина п-ва Романів, Олександра Шуст аж у Бріджпорті, навіть старенька мати дириґента опери...

Над реквізитом, великим і складним, працювала Христя Швед, допомагав їй та завідував транспортом готових виробів студент Ю. Чайківський. Невидимими для глядача будутя піяністки-акомпаніятори Л. Бульба, Г. Саґата-Поритко, які працювали на понад 100 пробах; декоратори Юліян Татунчак, М. Витвицька, машиністи сцени: Б. Чайківський, М. Тарнавський, Андрій Козак.

Напевно в кінці вистави глядачі привітають видатного хореографа Ніну Сулиму — постановницю балетних сцен у цій опері, таланновитого молодого режисера Івана Праска, — але як привітати багатьох матерів, які також шили і кожна по своєму допомагала своїм дітям підготуватись до вистави, чи батьків, які після праці, часто й не вечерявши, поспішали з дітьми на проби? В Хорі УМІ співає талановита молодь, та до нього підключено ще й частину Дитячого Хору УМІ — всі оті чудово замасковані качечки", „курочки", „песики", „зайчики", навіть „слон" та „жирафа", які заблукали в українські гори Карпати, на славну Гуцульщину, з далеких країн, почувши про дивне-диво — суд у звірячому царстві!..

Багатьох активних, здібних і відданих справі української культури людей — не зможуть, здається, побачити глядачі опери „Лис Микита" в Ню Йорку, як більшості з них не бачили й на світовій прем'єрі у Філядельфії. Нехай ця згадка буде для всіх названих і не названих висловом спільної подяки, як співвиконавцям і постановника опери „Лис Микита", так і „видимих" виконавців та глядачів.

Деякі зміни будуть у виконавчому складі, серед солістів „Лиса Микити", порівнюючи з Філядельфією. Більшість партій мають своїх „двійників", заступників.

Н. Н.

Українці в Монтреальському Музеї Мистецтв

Півмільйонова українська спільнота в Канаді, почавши з другої половини минулого сторіччя, себто від перших українських поселенців, своїм величезним вкладом праці у всіх ділянках життя молодої країни, відзначилась як одна з найпозитивніших етнічних груп. Мозольними руками перших українських піонерів поряд з іншими імігрантами, замінено великі простори диких пустирів західньої Канади в родючі степи й наповнено шпихлірі зерновим золотом. Нащадки українських піонерів за неціле століття зайняли визначні місця в життю нашої країни, почавши від міністра і сенаторів у федеральному уряді, міністрів в провінційних урядах, численних послів та посадників міст. Українські підприємці й професіоналісти дали колосальний вклад в розбудову економіки. Не відстали українці в науковому та культурно-мистецькому світі. Не раз керівники нашої країни з великим признанням підкреслювали здобутки українців в загальному розвитку канадійської держави.

Коли весною 1969 року Монтреальський Музей Мистецтв звернувся до українців Монтреалю з закликом включитися в діяльність цієї культурної інституції, українці негайно відгукнулись позитивно на це, створивши Український Комітет Співпраці з Музеєм, приєднавши відразу 50 членів для музею.

Українська громада Монтреалю, що нараховує приблизно 20 тисяч людей, завжди брала активну участь в культурно-мистецькому житті разом з англо-й франкомовними співгромадянами нашої Метрополії. Наприклад можна навести участь українців в імпрезах „ЕКСПО 1967" та продовжувача Експо — „Світ Людини".

Український Комітет Співпраці з Монтреальським Музеєм розпочав свою роботу з метою встановити базу для промощення шляху українському мистецтву до установ, що займаються зберіганням скарбів, передусім з ділянки образотворчого мистецтва. Отже комітет відразу заплянував працю: виставку світової слави українського скульптора Олександра Архипенка з метою заперечити поняттю поширеному в мистецькому світі про його російське походження. Плянується виставка видатного майстра дереворитів Якова Гніздовського та загальна виставка українського мистецтва.

В міжчасі виринула можливість закупити картину відомого канадійського маляра Василя Курилика, сина українських піонерів з Альберти, який перший в Канаді серією своїх образів змалював важке, але гідне життя українських поселенців. Комітет не вагаючись закупив картину вартістю 1.050 долярів, що її передається музеєві під час врочистої церемонії в четвер 29-го жовтня, за участю мистця Василя Курилика. Того ж дня пополудні Василь Курилик висвітлить діяпозитиви свого великого твору під назвою „Страсті", що складається з 160 образів та над яким він працював 6 літ. Він майже рік перебував в Святій землі, щоб вивчити матеріял для свого задуму.

Для підкреслення святочности подій вручення картини музеєві відбудеться ввечері концерт за участю піяніста Іренея Жука та скрипаля Євгена Гусарука. В програмі концерту — твір українського композитора Юрія Фіяли. Всі три мистці — монтреальці.

З метою задокументувати цю небуденну подію подію в історії українців Монтреалу — про церемонію вручення дарунку Музеєві видано репрезентативну „Програму-Сувенір", якою збережеться пам'ять в архівах і бібліотеках про почин українців в ділянці промощення доріг українському мистецтву в напрямі духових бастіонів культурно-мистецького світу. День передання картини Василя Курилика музеєві названо „Українським Днем" в Музеї Мистецтв.

Український Комітет Співпраці з Музеєм зробив корисну роботу не тільки вшанувавши нашого мистця, але й підкресливши, що він — син українських піонерів звеличав своїми картинами труд українського люду на новій батьківщині, бо „Програма-Сувенір" присвячена пам'яті українських піонерів. Патронат для цієї культурної події дали: — міністер культурних справ провінції Квібеку, достойний — Франсуа Клутіє, сенатор Павло Юзик, посадник міста Монтреалу — Жан Драпо, президент Музею — д-р Сін Б. Мирфі та Комітет Українців Канади.

Марія Логуш

Російські хуліґани нападають...

(Закінчення зі стор. 1ої)

но ножами на смерть. Стероризовані частими подібними випадками учителі, які мали бути присутні в будинку вечірки, не прийшли на допомогу своїм учням, а один з них навіть заборонив, щоб покликати скору допомогу. Похорони Григорія Косаченка, які відбулися 14 лютого 1970 року, стали маніфестацією українського студентства та виявом його солідарности в боротьбі з чужонаціональними напасниками.

Зі Львова теж повідомляють, що на весну цього року відбувся напад на українських студентів Львівського лісотехнічного інституту у парку ім. Б. Хмельницького. Студенти Йосип Пудилик, Микола Чишинський і Василь Кирилик сиділи в парку і говорили українською мовою. На них напала ватага бандитів з антиукраїнськими вигуками, побиваючи їх до тої степені, що Василь Кирилик втратив зір і частинно спаралізований.

На вимогу львівських громадян і батьків побитих, місцева міліція була примушена зробити розшуки за бандитами. При допомозі молоді й студентів було викрито російську ватагу, яка мала свою криївку, ножі, шнури, сітки та інші прилади, при помочі яких тортурувала свої жертви. До цієї найбільш аґресивної львівської ватаги, яку довгий час толерували органи КҐБ і міліція, належали брати Жердєви, Мутних, Курій, Джебраїл, Зотін, Васільєв, Паршін, Ольховой, Кравец та інші, майже всі діти російських партійців та високих урядовців. В липні 1970 року відбувся над злочинцями суд, який дав їм дуже низькі виміри кари, що до глибини обурило мешканців Львова. Стало відомо, що в цій справі було вислано відповідні протести до органів влади у Львові й Києві.

„ЧЕРВОНА ШАПОЧКА" В АВСТРАЛІЇ

Ессендон. — Першою виставою новоствореного в Мельборні в Австралії Українського Дитячого Театру під керівництвом акторки п-і Л. Максимишин, була вистава популярної оперети для дітей „Червона Шапочка", музика сл. п. Василя Безкоровайного, до лібретта Л. Полтави. 300 глядачів оплескували виконавців від 3 до 13 рр., разом 19, заголовну ролю із співами гарно виконувала 6-річна Катруся Савчак. Оркестрою з молоді дириґував проф. І. Джуфер. Керівникові УДТеатру й режисерові п-і Л. Максимишин та малим акторам були піднесені квіти та пакуночки з солодким. „Червона Шапочка", вперше друкована в журналі УНСоюзу для дітей „Веселка", йтиме в Саншайні, Нобл Парку і Джілонґу.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН СЛУКА, член УНСоюзу Відд. 70 Т-ва Укр. Поступовий Клюв в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер в 20 липня 1970 р. на 82 р. ж. Нар. в Раві Руській, Україна. Полишив у смутку 4 синів, 4 дочки, 19 внуків. Похорон відбувся 25 липня 1970 р. на цвинтарі Holy Name, Jersey City, N.J.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ГАВРИШКО СПІВАК, член УНС Відд. 106 Б-ва св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл., помер 13 вересня 1970 р. на 85 р. ж. Став членом УНСоюзу в 1918 р. Полишив у смутку доньки: Анну, Еву, Франціску і Катерину. Похорон вудбувся 16 вересня 1970 р. на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ІВАН БРИНОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 221 Б-ва св. Стефана в Чикаґо, Ілл. помер 1 липня 1970 р. на 76 р. ж. Нар. в с. Ощиці, пов. Рудки, Україна, і став членом УНС в 1928 р. Полишив у смутку синів: Михайла і Йосифа та 6 внуків. Похорон відбувся 6 липня 1970 р. на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!
Т. Шпікула, секр.

ПАВЛО ШЕВЧУК, член УНС Відд. 341 Т-ва Ю. Головінського у Віндзор, Канада, помер 21 липня 1970 р. на 66 р. ж. Нар. в с. Латичин, пов. Тернопіль, Україна, і став членом УНС в 1958 р. Полишив у смутку дружину. Похорон відбувся в Віндзор, Онт., Канада.
Вічна Йому Пам'ять!
Ів. Хрін, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 8. ЛИСТОПАДА 1970 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збирання чл. вкладок за місяць листопад від Т-ва Дністер 430 Відд., як слідує: 8 листопада, в год. 1-3 по пол. в УСТ Тризуб; 21 листопада, в год. 7-9 веч. в Укр. Домі при 23 і Бравн вул. У всіх справах звертатися до секретаря Відділу: Іван Книгницький, 5821 N. Marshall St., Phila. Pa. 19120. Tel. WA 4-6088.
Д-р І. Скальчук гол., І. Книгницький, секр.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, Ч. 6458. Доктор Домінї знову лається

Тарзане, мої ноги знову живі — від стіп до колін!
Тарзане! Я можу рухати колінами! Як чудово!

Доктор Домінї, якого лікуючі мужі тримали поза огорожею „води, що дає життя", стає ще більш сердитим супроти медсестри Наомі.

Це непослух, медсестро Наомі! Це коштуватиме тобі твоє службове призначення!